

Załącznik do Uchwały Rady Powiatu

Nr

z dnia

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2024 – 2026

Prudnik, 2024 r.

1.	Wprowadzenie.....	3
2.	Założenia programowe.....	4
3.	Organizacja systemu pomocy dziecku i rodzinie.....	5
3.1	Rodzinna piecza zastępcza.....	13
3.2	Instytucjonalna piecza zastępcza.....	14
3.3	Zakres nadzoru i kontroli pieczy zastępczej.....	14
4.	Charakterystyka pieczy zastępczej na terenie Powiatu Prudnickiego.....	15
4.1	Diagnoza sytuacji w zakresie wspierania rodziny w Powiecie Prudnickim	17
4.2	Rodzinna piecza zastępcza w Powiecie Prudnickim.....	20
4.3	Instytucjonalna piecza zastępcza w Powiecie Prudnickim.....	22
5.	Usamodzielnianie wychowanków.....	25
6.	Finansowanie pieczy zastępczej.....	25
6.1	Finansowanie rodzinnej pieczy zastępczej.....	29
6.2	Finansowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej.....	29
7.	Diagnoza szans i zagrożeń oraz słabych i mocnych stron pieczy zastępczej w Powiecie Prudnickim.....	31
8.	Cele i zadania programu.....	36
9.	Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2024-2026.....	46
10.	Źródła finansowania programu.....	46
11.	Partnerzy realizacji programu.....	47
12.	Ewaluacja i monitoring programu.....	48
13.	Podsumowanie.....	48

1. Wprowadzenie

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026, zwany dalej Programem, został opracowany zgodnie z założeniami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz.U. z 2024 r., poz. 177 z późn.zm), z uwzględnieniem Strategii rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.) Monitor Polski z dnia 10 sierpnia 2022 r. poz.767 Uchwała nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022 r.

Zgodnie z art. 180 ust. 1 wymienionej wyżej ustawy do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów rozwoju pieczy zastępczej zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Rozwój pieczy zastępczej i osiągnięcie odpowiednich standardów jej organizacji to proces wieloletni, zatem założenia niniejszego programu stanowią kontynuację przyjętego Uchwałą Nr XL/313/2021 Rady Powiatu w Prudniku z dnia 26 marca 2021 r. Powiatowego Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 – 2023. Powyższy Program jest zgodny również z założeniami przyjętej Uchwałą XLII/304/2017 Rady Powiatu w Prudniku w dniu 22.12.2017 r. „Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017-2027”. W obszarze I – „Pomoc rodzinie i dziecku” przyjęto m.in. cel 1 – Zmodernizowanie istniejącego systemu pomocy dziecku i rodzinie, cel 2 – Dostosowanie bazy socjalnej umożliwiającej wspieranie rodziny i dziecka w środowisku lokalnym, w tym organizowanie rodzinnej opieki zastępczej, reorganizacja placówki opiekuńczo-wychowawczej, cel 3 – Rozwój poradnictwa specjalistycznego oraz udzielanie pomocy rodzinom i młodzieży w sytuacjach kryzysowych, cel 4 – Dostosowanie istniejących form opieki środowiskowej do obowiązujących wymogów, cel 6 – Przygotowanie do samodzielnego życia wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz cel 7 – Tworzenie profesjonalnej sieci wsparcia na rzecz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

2. Założenia programowe

Podstawowym prawem dziecka jest prawo do wychowywania się i dorastania w rodzinie naturalnej. W przypadku, gdy dziecko pozbawione jest naturalnej ochrony ze strony rodziców z różnych powodów, m.in. porzucenia dziecka lub gdy dochodzi do niewłaściwego wypełniania funkcji przez naturalną rodzinę zachodzi potrzeba ograniczenia jej autonomii i podjęcia interwencji na rzecz najlepiej pojętego interesu dziecka.

Zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz sprawowanie pieczy zastępczej reguluje ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która wyznacza dwa zasadnicze obszary działań:

1. skierowane do rodziny przeżywającej trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji oraz utrzymania dzieci w ich biologicznym środowisku,
2. zapewniające efektywny system pieczy zastępczej, na który składa się zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Powyższa ustawa określa:

1. zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
2. zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków;
3. zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
4. zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
5. zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Zadaniem systemu pieczy zastępczej zarówno rodzinnej jak i instytucjonalnej jest zapewnienie dziecku bezpiecznego środowiska wychowawczego respektującego jego prawa do m.in.: powrotu do rodziny biologicznej, utrzymania osobistych kontaktów z rodzicami, stabilnego środowiska wychowawczego, kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i przekonań oraz zabawy i wypoczynku, a także pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia. Prawo dziecka do pieczy zastępczej jest

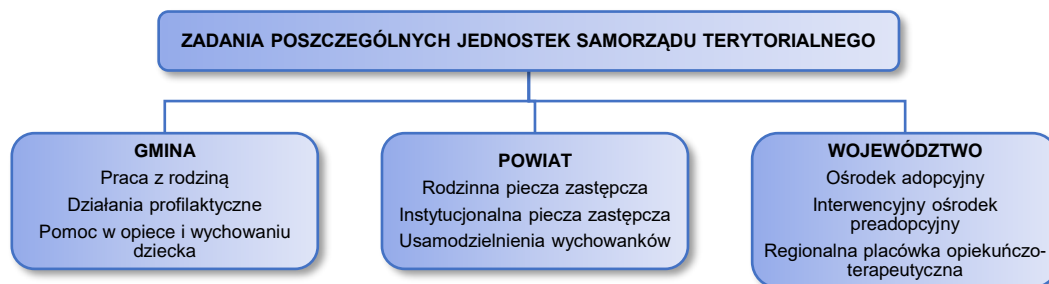
prawem subsydiarnym wobec prawa dziecka do życia w swojej rodzinie biologicznej. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej może nastąpić wówczas, gdy uprzednio stosowane środki i formy pomocy rodzicom dziecka nie doprowadziły do usunięcia stanu zagrożenia dobra dziecka. Celem pieczy zastępczej jest stworzenie warunków do pomocy i uskutecznienie pozytywnych zmian w rodzinie, aby dziecko mogło powrócić pod opiekę rodziców.

W celu opracowania Programu Zarząd Powiatu w Prudniku Uchwałą Nr 309/1121/2023 z dnia 9.11.2023 r. w sprawie powołania Zespołu ds. opracowania koncepcji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026 powołał Zespół ds. opracowania koncepcji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026. W skład Zespołu weszli kierownicy placówek opiekuńczo-wychowawczych w Mochowie i Prudniku, przedstawiciele PCPR w Prudniku, ośrodków pomocy społecznej w Białej, Głogówku, Lubrzy i Prudniku, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Prudniku, Powiatowego Urzędu Pracy w Prudniku, Komendy Powiatowej w Prudniku i Komisariatu Policji w Głogówku, zespołu służby kuratorskiej do wykonywania orzeczeń w sprawach rodzinnych i nieletnich, przedstawiciele placówek edukacyjnych Przychodni Lekarskiej „Medicus” w Prudniku.

3. Organizacja systemu pomocy dziecku i rodzinie.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej kompetencje w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zostały podzielone pomiędzy samorząd gminny, samorząd powiatowy i samorząd wojewódzki.

Schemat nr 1. Podział zadań z zakresu pomocy społecznej pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego.

Źródło: Opracowanie własne PCPR Prudnik na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Za organizację pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej odpowiada powiat.

Zgodnie z art. 180 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

„Do zadań własnych powiatu należy:

1. opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej;
2. zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
3. organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
4. tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
5. prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
6. organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
7. organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
 - a) grup wsparcia,
 - b) specjalistycznego poradnictwa;
8. *(uchylony)*
9. wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;

10. zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;

11. *(uchylony)*

11a. wprowadzanie danych do rejestru, o którym mowa w art. 38d ust. 1, ich aktualizacja i usuwanie;

12. kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej albo centrum usług społecznych dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;

13. finansowanie:

a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,

b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,

c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;

14. sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3, w terminie:

a) do dnia 31 stycznia danego roku - za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku,

b) do dnia 31 lipca danego roku - za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku;

15. przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8.”

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania na podstawie art. 190 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zarządzeniem Nr 93/2011 z dnia 28 listopada 2011 r. Starosta Prudnicki na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wyznaczył Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Prudniku.

Zgodnie z art. 76 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

„[Organizator rodzinnej pieczy]

1. Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania na podstawie art. 190.

1a. Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej nie może być placówka opiekuńczo-wychowawcza.

2. W przypadku gdy organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest powiatowe centrum pomocy rodzinie, w centrum tym tworzy się zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej.

3. Na terenie jednego powiatu może działać więcej niż jeden organizator rodzinnej pieczy zastępczej.

4. Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;

3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

3a) zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka;

4) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;

- 5) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- 6) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
- 7) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
- 8) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, centrum usług społecznych, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
- 9) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- 10) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- 11) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- 12) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;
- 13) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 14) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
- 14a) zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;
- 15) przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;

- 16) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- 17) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku;
- 18) wprowadzanie danych do rejestru, o którym mowa w art. 38d ust. 1, ich aktualizacja i usuwanie.”

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

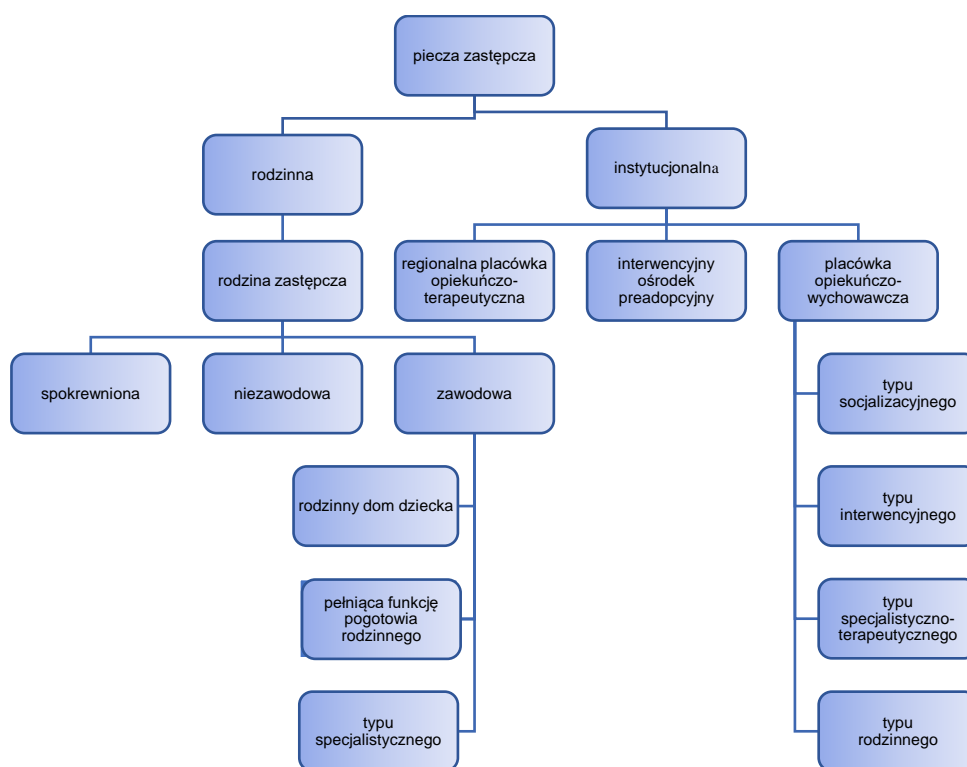
1. prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
2. kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
3. organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
4. zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka;
5. organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
6. zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
7. zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
8. organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;

9. współpraca ze środowiskiem lokalnym, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
10. prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
11. zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
12. dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
13. prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;
14. przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
15. zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
16. zapewnienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;
17. przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;
18. zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
19. organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

Oprócz działań o charakterze profilaktycznym, mających na celu stworzenie dziecku odpowiednich warunków życia w jego środowisku rodzinnym, w obszarze wsparcia rodziny prowadzone są działania na rzecz doskonalenia i rozwoju różnych form pieczy zastępczej nad dzieckiem. Piecza zastępcza powinna mieć charakter jedynie okresowy i wszędzie tam gdzie jest to możliwe zmierzać do integracji dziecka z jego rodziną. Jednak należy podkreślić, że zdarzają się sytuacje, w których dobro dziecka wymaga utrzymywania tej formy opieki aż do pełnoletniości. Na podstawie postanowienia sądu dziecko może zostać umieszczone w jednej z dwóch form pieczy zastępczej:

- 1) rodzinnej;
- 2) instytucjonalnej.

Schemat nr 2. Piecza zastępcza wg ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Źródło: Opracowanie własne PCPR Prudnik na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

3.1. Rodzinna piecza zastępcza

Rodzinna piecza zastępcza to system pieczy zastępczej w skład którego wchodzi spokrewnione, niezawodowe i zawodowe rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka.

1) rodzina zastępcza:

- a) **spokrewniona** – tworzą ją małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący/będąca wstępnymi lub rodzeństwem dziecka;
- b) **niezawodowa** – tworzą ją małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący/a wstępnymi lub rodzeństwem dziecka;
- c) **zawodowa** – jeden z małżonków tworzących rodzinę zastępczą lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim tworząca tę rodzinę, otrzymuje z tego tytułu wynagrodzenie. Rodzicielstwo zastępcze w takich przypadkach staje się zawodem. W takich rodzinach przebywa najczęściej nie więcej niż troje dzieci. Wśród rodzin zastępczych zawodowych można wyróżnić:
 - **rodzinę zastępczą zawodową pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego** – rodzina, w której umieszcza się dziecko do czasu unormowania sytuacji dziecka, nie dłużej niż na okres 4 miesięcy (w szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie lub umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej);
 - **rodzinę zastępczą zawodową specjalistyczną** – rodzina, w której umieszcza się w szczególności dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i dzieci umieszczone na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich lub małoletnie matki z dziećmi;
 - **rodzinny dom dziecka (RDD)** – tworzony jest przez małżonków lub osobę niepozostającą w związku małżeńskim, sprawujących/ą opiekę nad łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej.

3.2. Instytucjonalna piecza zastępcza

Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) placówki opiekuńczo-wychowawczej;
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej;
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Wśród typów placówek opiekuńczo-wychowawczych wyróżnia się:

- **placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu rodzinnego** – zapewniającą opiekę dzieciom w różnym wieku w tym dorastającym i usamodzielniającym się, umożliwiająca wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu;
- **placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu interwencyjnego** – zapewniającą doraźną opiekę nad dzieckiem powyżej 10 roku życia w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia opieki (pobyt w takiej placówce nie może trwać dłużej niż 3 miesiące, w szczególnych przypadkach może zostać przedłużony do zakończenia trwającego postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienia lub umieszczenia w pieczy zastępczej, w sytuacjach szczególnych do placówek kierowane mogą być dzieci młodsze);
- **placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego** – zapewniającą całodobową opiekę i wychowanie nad dziećmi powyżej 10 roku życia, których powrót do domu nie jest możliwy (w sytuacjach szczególnych do placówek kierowane mogą być dzieci młodsze);
- **placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu specjalistyczno-terapeutycznego** – zapewniających opiekę nad dziećmi powyżej 10 roku życia o indywidualnych potrzebach, w tym legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub umiarkowanym i znacznym stopniu niepełnosprawności.

3.3. Zakres nadzoru i kontroli pieczy zastępczej.

Działając na mocy art. 38 b, art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2024 r., poz. 177 z późn. zm.) oraz na podstawie Uchwały Nr 319/1160/2024 Zarządu Powiatu w Prudniku z dnia 12-01-2024 w sprawie przyjęcia planu kontroli podmiotów pieczy zastępczej na terenie Powiatu Prudnickiego na 2024 rok, Powiat Prudnicki jako nadzorujący pracę Organizatora Pieczy Zastępczej przeprowadza kontrolę mającą na celu

sprawdzenie czy sprawujący pieczę zastępczą zapewniają dziecku/dzieciom całodobową opiekę i wychowanie, a w szczególności czy:

- 1) Traktują dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej (oddziaływania wychowawcze prowadzone przez rodzinę zastępczą, umożliwianie zaspokajania potrzeb religijnych, itp.)
- 2) Zapewniają dostęp do przysługujących świadczeń zdrowotnych (dostęp do POZ, dostęp do lekarzy specjalistów, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, itp.)
- 3) Zapewniają kształcenie, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych (dostęp do nauki, udział w zajęciach kompensacyjnych/rewalidacyjnych/terapeutycznych, itp.)
- 4) Zapewniają rozwój uzdolnień i zainteresowań (rozwijanie pasji i zainteresowań dziecka, uczestnictwo w zajęciach pozalekcyjnych/rozwijających, itp.)
- 5) Zapewniają odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające dziecku zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb (ocena sytuacji majątkowej i mieszkaniowej rodziny zastępczej, w tym stan utrzymania pomieszczeń, wyposażenie dziecka w przedmioty i odzież stosownie do wieku i potrzeb, zaopatrzenie w produkty żywnościowe, sytuacja zawodowa rodziny zastępczej, itp.)
- 6) Zapewniają ochronę przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka.
- 7) Umożliwiają kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że Sąd postanowił inaczej.

4. Charakterystyka pieczy zastępczej na terenie Powiatu Prudnickiego.

Analizę pieczy zastępczej na terenie Powiatu Prudnickiego należy rozpocząć od przedstawienia sytuacji demograficznej powiatu.

Powiat Prudnicki wg stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. zamieszkiwało 51.910 mieszkańców. Poniższa tabela ukazuje liczbę mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu prudnickiego (tabela nr 1).

Tabela nr 1. Liczba mieszkańców w Powiecie Prudnickim z podziałem na gminy.

Gmina	Ogółem liczba ludności
Biała	9 930
Głogówek	12 652
Lubrza	4 138
Prudnik	25 190
Powiat Prudnik	51 910

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lubrza_opolskie,
https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Prudnik,
https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Biala_opolskie,
https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Glogowek

Według danych portalu www.polskawliczbach.pl gminę Biała zamieszkuje 61,0 % mieszkańców w wieku produkcyjnym, 17,7% w wieku przedprodukcyjnym i 21,3% mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Gminę Głogówek zamieszkuje 61,4% mieszkańców w wieku produkcyjnym, 17,1% w wieku przedprodukcyjnym i 21,5% mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. W Gminie Lubrza 59,3% mieszkańców jest w wieku produkcyjnym, 18,9% w wieku przedprodukcyjnym, a 21,8% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. W największej z gmin Powiatu Prudnickiego struktura ludności ze względu na wiek przedstawia się następująco: 58,0% mieszkańców jest w wieku produkcyjnym, 16,3% w wieku przedprodukcyjnym i 25,7% mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (tabela nr 2).

Tabela nr 2. Struktura mieszkańców Powiatu Prudnickiego z podziałem na wiek w poszczególnych gminach.

Gmina	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
Biała	17,7%	61%	21,3%
Głogówek	17,1%	61,4%	21,5%
Lubrza	18,9%	59,3%	21,8%
Prudnik	16,3%	58%	25,7%
Powiat Prudnicki	17,5%	59,9%	22,6%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie

https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lubrza_opolskie,

https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Prudnik,

https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Biala_opolskie,

https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Glogowek

Z opisywanych wyżej danych wynika, że Powiat Prudnicki zamieszkuje 17,5% populacji w wieku przedprodukcyjnym.

4.1. Diagnoza sytuacji w zakresie wspierania rodziny w Powiecie Prudnickim.

Z oceny zasobów pomocy społecznej gmin Powiatu Prudnickiego wynika, że liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w roku 2022 w gminie Głogówek i Lubrza zmniejszyła się, w gminie Biała pozostała na niezmiennym poziomie, a w gminie Prudnik wzrosła w stosunku do roku 2021 (tabela nr 3).

Tabela nr 3. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej

	2021	2022
Biała	148	145
Głogówek	181	167
Lubrza	97	73
Prudnik	817	958
Łącznie	1 243	1 343

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U. z 2023 r., poz. 901 z późn.zm.) pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- a) ubóstwa;
- b) sieroctwa;
- c) bezdomności;
- d) bezrobocia;
- e) niepełnosprawności;
- f) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- g) przemocy domowej;
- h) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- i) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- j) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- k) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- l) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- m)alkoholizmu lub narkomanii;
- n) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- o) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Z oceny zasobów pomocy społecznej z roku 2021 i 2022 wynika, że głównymi powodami udzielania świadczeń pomocy społecznej w 2021 i 2022 roku w Powiecie Prudnickim było: bezrobocie, ubóstwo, długotrwała i ciężka choroba, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (tabela nr 4).

Tabela nr 4. Powody udzielania świadczeń z pomocy społecznej na terenie Powiatu Prudnickiego w roku 2021 i 2022.

Powody udzielania pomocy społecznej	Biała		Głogówek		Lubrza		Prudnik		Razem	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
ubóstwo	91	87	73	77	49	33	320	332	533	529
bezdomność	3	5	3	2	1	2	8	6	15	15
bezrobocie	80	81	120	118	60	40	429	388	689	627
niepełnosprawność	45	41	70	50	28	35	205	213	348	339
długotrwała lub ciężka choroba	28	30	74	52	26	33	247	249	375	364
przemoc w rodzinie	12	18	2	1	2	1	2	3	18	23
potrzeby ochrony macierzyństwa	8	9	15	14	8	5	48	53	79	81
wielodzietność	6	7	11	8	8	5	37	36	62	56
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	12	12	79	64	14	12	79	68	184	156
alkoholizm lub narkomania	30	30	24	24	4	1	35	41	93	96
zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe	12	16	1	0	10	1	21	23	44	40

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej z ośrodków pomocy społecznej z gmin Biała, Lubrza, Prudnik i Głogówek.

W ramach systemu wspierania rodziny w środowisku, rodzinie przeżywającej problemy opiekuńczo-wychowawcze na wniosek pracownika socjalnego lub na mocy decyzji sądu rodzinnego przydzielany jest asystent rodziny.

Tabela nr 5. Asystenci rodziny zatrudnieni w ośrodkach pomocy społecznej na terenie Powiatu Prudnickiego wg stanu w latach 2021, 2022, 2023.

Nazwa gminy	Asystent rodziny			Pracownik socjalny		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Biała	1	1	1	5	5	5
Głogówek	1	1	1	6	6	5
Lubrza	0	0	0	2	2	2
Prudnik	3	3	3	14	14	13
Razem	5	5	5	27	27	25

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej.

Z oceny zasobów pomocy społecznej gmin Powiatu Prudnickiego wynika, że w roku 2021 r. oraz w 2022 r. pracowało 5 asystentów rodziny i 27 pracowników socjalnych. Tylko w gminie Lubrza nie zatrudniano żadnego asystenta rodziny. Natomiast w roku 2023 w gminach Powiatu Prudnickiego pracowało 5 asystentów rodziny i 25 pracowników socjalnych. W gminie Lubrza nadal nie zatrudniano asystenta rodziny (tabela nr 5).

4.2. Rodzinna piecza zastępcza w Powiecie Prudnickim

Na dzień 31.12.2023 r. na terenie Powiatu Prudnickiego funkcjonowało **77** rodzin zastępczych, w tym z **39** rodzin spokrewnionych, **30** niezawodowe, **5** zawodowych i **3** rodzinne domy dziecka. Rodziny zastępcze sprawowały opieką nad **141** dziećmi, w tym **59** dzieci umieszczonych było w rodzinach spokrewnionych, **41** w rodzinach niezawodowych, **21** w rodzinach zawodowych i **20** w rodzinnym domu dziecka. **98** dzieci pochodziło z Powiatu Prudnickiego, a **43** dzieci pochodziło z innych powiatów. **15** dzieci z terenu Powiatu Prudnickiego przebywało w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów w Polsce.

W 2023 roku:

- powstało 10 rodzin zastępczych (**4** spokrewnione, **3** niezawodowe, **2** zawodowa oraz **1** rodzinny dom dziecka);

- rozwiązano 12 rodzin zastępczych (8 spokrewnionych, 3 niezawodowe i 1 zawodowa).

W rodzinnej pieczy zastępczej wg stanu na 31 grudnia 2023 r. umieszczonych było 113 dzieci pochodzących z terenu Powiatu Prudnickiego. Rodziny z terenu Powiatu Prudnickiego przyjęły w 2023 roku 43 dzieci z innych powiatów i 15 dzieci zostało umieszczonych w powiatach obcych (tabela nr 6).

Tabela nr 6. Liczba dzieci z terenu Powiatu Prudnickiego umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2016-2023.

Rok	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Prudnickiego	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Prudnickiego z innych powiatów	Liczba dzieci z Powiatu Prudnickiego umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej poza Powiatem Prudnickim	Razem liczba dzieci z Powiatu Prudnickiego umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej
2016	121	18	21	124
2017	131	18	13	126
2018	136	27	13	122
2019	133	32	13	114
2020	133	36	11	108
2021	152	42	11	121
2022	148	50	10	108
2023	141	43	15	113

Źródło: Opracowanie własne PCPR.

Tabela nr 7 przedstawia liczbę rodzin zastępczych oraz ilość umieszczonych dzieci na przestrzeni lat 2012-2023. W roku 2023 nastąpiło zmniejszenie liczby rodzin spokrewnionych oraz niezawodowych. Zauważalny jest wzrost liczby rodzin zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka.

Tabela nr 7. Liczba rodzin zastępczych z podziałem na formy rodzinnej pieczy zastępczej z informacją o liczbie dzieci umieszczonych w latach 2012-2023.

Rodzina zastępcza	Rodziny spokrewnione /liczba rodzin/ liczba umieszczonych dzieci	Rodziny niezawodowe Liczba rodzin/ liczba dzieci	Rodziny zawodowe Liczba rodzin/ liczba dzieci	Rodzinny dom dziecka Liczba rodzin/ liczba dzieci	Łącznie
2012	55/72	27/41	0/0	0	82/113
2013	63/82	29/39	1/6	1/7	94/134
2014	60/77	33/54	1/6	1/6	95/143
2015	58/77	32/47	2/10	1/8	93/142
2016	64/60	40/45	2/10	1/6	107/121
2017	47/56	32/61	1/6	1/8	81/131
2018	52/69	35/55	1/6	1/6	89/136
2019	47/68	34/49	2/9	1/7	84/133
2020	49/67	29/45	3/14	1/7	82/133
2021	50/72	35/59	3/13	1/8	89/152
2022	46/69	33/51	4/15	2/13	85/148
2023	39/59	30/41	5/21	3/20	77/141

Źródło: Opracowanie własne PCPR.

4.3. Instytucjonalna piecza zastępcza w Powiecie Prudnickim

Na terenie Powiatu Prudnickiego wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. funkcjonowały dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze tj. w Mochowie i w Prudniku. Każda z placówek przeznaczona jest dla 14 wychowanków. Wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku w placówkach umieszczonych było po 14 dzieci, w tym z poza Powiatu Prudnickiego w Mochowie 6 dzieci, a w Prudniku 10 dzieci na podstawie zawartych porozumień. Największą, 8 osobową grupę dzieci w placówce w Mochowie stanowiły dzieci w wieku od 14 do 17 roku życia, a w placówce w Prudniku jest umieszczonych 7 dzieci w wieku 7-13 i 7 dzieci w wieku 14-17 lat. (tabela nr 8).

*Tabela nr 8. Wiek dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej
wg stanu na 31.12.2023 r.*

Placówka	Liczba wychowanków			
	od 4 – 6 lat	od 7 -13 lat	od 14 – 17 lat	od 18 – 24 lat
Opiekuńczo- Wychowawcza w Mochowie	0	5	8	1
Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza w Prudniku	0	7	7	0

Źródło: Opracowanie własne PCPR

Zgodnie z postanowieniami sądu w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Prudnickiego w 2023 roku umieszczono 18 dzieci, w tym 3 dzieci w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Mochowie i 15 dzieci w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Prudniku (tabela nr 9). Na uwagę zasługuje fakt, że 4 dzieci pochodziło z Powiatu Prudnickiego, a 14 dzieci pochodziło z innych powiatów.

*Tabela nr 9. Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej
w latach 2017 – 2023*

Liczba umieszczonych dzieci	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Głogówku/Mochowie	11	10	6	4	3	0	0
					2	7	3
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Prudniku	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	15

W placówkach poza powiatem prudnickim	6	0	0	3	0	1	0
Łącznie	17	10	6	7	5	8	18

Źródło: Opracowanie własne PCPR

Na terenie Powiatu Prudnickiego można zauważyć tendencję ograniczania umieszczania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na rzecz rodzin zastępczych.

W roku 2023 1 wychowanek opuścił placówkę opiekuńczo-wychowawczą (tabela nr 10) z powodu usamodzielnienia. W tym samym roku na podstawie postanowienia sądu 1 dziecko powróciło pod opiekę rodziców biologicznych.

Tabela nr 10. Liczba pełnoletnich wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze w latach 2017 – 2023.

Liczba pełnoletnich wychowanków opuszczających placówkę:	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021r.	2022r.	2023 r.
Placówkę opiekuńczo-wychowawczą w Mochowie	8	6	7	1	3	5	2
Placówkę opiekuńczo-wychowawczą w Prudniku	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	0
Placówkę położoną poza Powiatem Prudnickim	0	0	2	1	1	0	0
Łącznie	8	6	9	2	4	5	2

Źródło: Opracowanie własne PCPR.

5. Usamodzielnianie wychowanków

Przygotowanie wychowanków pieczy zastępczej do samodzielnego funkcjonowania w środowisku jest nadrzędnym zadaniem każdej rodziny zastępczej i placówki opiekuńczo-wychowawczej. Osoba, która po osiągnięciu pełnoletności, jednak nie później niż przed ukończeniem 25. roku życia, może opuścić rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka lub placówkę opiekuńczo-wychowawczą wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną i ma możliwość skorzystania z:

- pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki,
- jednorazowej pomocy na usamodzielnienie,
- jednorazowej pomocy rzeczowej na zagospodarowanie,
- pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym prowadzonym przez PCPR,
- pomocy w uzyskaniu zatrudnienia,
- pomocy prawnej i psychologicznej.

Wychowanek samodzielnie podejmuje decyzję wspólnie z opiekunem tworząc plan usamodzielnienia i wskazuje opiekuna usamodzielnienia. Duże znaczenie przebiegu procesu usamodzielniania odgrywa indywidualny program usamodzielnienia, który opracowywany jest przez wychowanka i opiekuna usamodzielnienia i prezentuje dalszą życiową drogę osoby usamodzielnianej.

W roku 2023 2 pełnoletnich wychowanków po opuszczeniu pieczy zastępczej pobiera świadczenia pieniężne na kontynuowanie nauki, w tym 0 osób które opuściły placówki opiekuńczo-wychowawcze.

6. Finansowanie pieczy zastępczej

Od dnia 1 stycznia 2012 r. gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej

Z analizy wydatków i dochodów Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Prudniku w okresie od 2017 roku związanych z utrzymaniem dzieci w pieczy zastępczej, zarówno w rodzinach zastępczych jak i placówkach opiekuńczo-wychowawczych w 2023 roku wzrosła wysokość świadczeń otrzymywanych przez rodziny zastępcze na wychowanków, a także koszty utrzymania dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela nr 11. Analiza wydatków i dochodów PCPR Prudnik związana z utrzymaniem dzieci w pieczy zastępczej w latach 2017-2023.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	<i>w zł</i>						
Świadczenia dla dzieci z rodzin zastępczych lub rodzinny dom dziecka	1 258 642	1 440 822	1 473 405	1 459 934	1 462 203	1 629 508	1 871 015
Zwrot kosztów poniesionych na świadczenia dla dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej ponoszonych przez właściwe gminy	188 627	309 128	397 170	409 353	481 259	514 998	686 922

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026

Wynagrodzenia i pochodne dla rodzin zastępczych zawodowych i osób prowadzących rdd	57 104	71 411	94 100	137 518	164 689	228 589	79 220
Świadczenia na kontynuację nauki wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej	89 387	68 254	67 054	45 811	50 417	58 465	68 533
Świadczenia na usamodzielnienie i zagospodarowanie wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej	229 910	9 600	49 996	6 624	5 425	38 487	42 876
Koszty utrzymania wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	1 184 260	1 215 380	1 111 678	1 000 005	1 233 565	1 243 922	2 556 300

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026

Świadczenia na kontynuację nauki wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	5 307	10 286	8 399	6 346	22 398	9 346	6 209
Świadczenia na usamodzielnienie i zagospodarowanie wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	8 100	20 744	10 093	1 577	12 579	15 355	8 968
Zwrot kosztów poniesionych na utrzymanie wychowanków w placówkach opiekuńczo-wychowawczych ponoszone przez właściwe gminy	179 265	273 624	293 452	318 981	252 358	314 628	431 152

Źródło: Opracowanie własne PCPR w Prudniku.

6.1 Finansowanie rodzinnej pieczy zastępczej

Od dnia 1 stycznia 2012 roku rodzinie zastępczej oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka, na każde umieszczone dziecko przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania, nie niższe niż kwota:

- **899 zł miesięcznie** w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej;
- **1 361 zł miesięcznie** w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

Na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje dodatek nie niższy niż kwota 274 zł. miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka

Dodatkowo na każde dziecko umieszczone w pieczy zastępczej rodzina zastępcza otrzymuje dodatek wychowawczy w wysokości 500 zł. miesięcznie do 18 roku życia wychowanka.

6.2 Finansowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej

Miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej w Mochowie w roku 2023 wynosił 6 576,91zł, a w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Prudniku wynosił 6 811,38 zł. Miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2017 – 2023 przedstawia tabela nr 12. Za dzieci pochodzące z terenu Powiatu Prudnickiego i przebywające w placówce opiekuńczo-wychowawczej w Głogówku/Mochowie, Prudniku oraz w placówkach na terenie innych powiatów koszt ponosi Powiat Prudnicki. Wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. na terenie innych powiatów przebywało 6 dzieci z Powiatu Prudnickiego, a w placówkach w Mochowie i Prudniku 14 dzieci pochodziło spoza Powiatu Prudnickiego.

Tabela nr 12. Miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej latach 2017-2023.

	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej w Głogówku/	3 614,00 zł	4 128,00 zł	4 147,00 zł	4 772,18 zł	5 208,70 zł	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej w Mochowie	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	5 236,42 zł	5 743,37 zł	6 576,91 zł
Miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej w Prudniku	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	6 811,38 zł

Źródło: Opracowanie własne PCPR w Prudniku.

7. Diagnoza szans i zagrożeń oraz słabych i mocnych stron pieczy zastępczej.

Diagnoza obecnego systemu pieczy zastępczej funkcjonującego na terenie powiatu prudnickiego została przedstawiona w formie analizy SWOT prezentującej:

- **Mocne strony** (*strengths*) – zalety, atuty systemu, wszystko to, co może być wykorzystane do jego wzmocnienia i rozwoju
- **Słabe strony** (*weaknesses*) - ograniczenia, bariery systemu utrudniające skuteczne działanie
- **Szanse** (*opportunities*) – istniejące lub przewidywane zjawiska, procesy, trendy w „otoczeniu” systemu, które mogą być szansą korzystnej zmiany w analizowanym obszarze
- **Zagrożenia** (*threats*) – istniejące lub przewidywane zjawiska, procesy, trendy w „otoczeniu” systemu, które utrudniają funkcjonowanie systemu pieczy zastępczej w powiecie, mogą być barierą w jego rozwoju

Tabela nr 13. Analiza SWOT pieczy zastępczej w Powiecie Prudnickim.

Mocne strony	Słabe strony
-wykwalifikowana i doświadczona kadra instytucji wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej nastawiona na samorozwój, -funkcjonowanie w powiecie 5 rodzin zastępczych zawodowych i 3 rodzinnych domów dziecka, -funkcjonowanie w powiecie dwóch 14 - osobowych wystandaryzowanych placówek opiekuńczo-wychowawczych, -utrzymywanie stałego kontaktu z placówkami oświatowymi i instytucjami samorządowymi, -prowadzenie profilu oraz grupy dedykowanej opiekunom zastępczym na portalu społecznościowym,	-brak kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych niezawodowych, zwłaszcza gotowych na przyjęcie starszych dzieci i młodzieży, -brak rodzin specjalistycznych, pełniących funkcję pogotowia opiekuńczego, miejsc interwencyjnych, -spora liczba osób w dojrzałym wieku ubiegających się lub pełniących funkcję rodziny zastępczej dla wnuków – często mających ograniczenia i trudności w prawidłowym wypełnieniu tej roli, -niedostateczna liczba osób w młodszym wieku chcących pełnić funkcję rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej lub rodzinnego domu dziecka,

<p>-funkcjonowanie mieszkania chronionego-treningowego dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej, mieszczące przy PCPR w Prudniku – dogodne warunki, „startu” dla podopiecznych niemających zabezpieczonych potrzeb mieszkaniowych,</p> <p>- poszerzanie w ramach działań projektowych oferty specjalistycznego wsparcia dla dzieci z rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej (fizjoterapeuta, logopeda, psycholog, trener zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, korepetycje przedmiotowe),</p> <p>- działalność Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Prudniku,</p> <p>-funkcjonowanie zespołów ds. oceny sytuacji dziecka z udziałem różnorodnych podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny (m.in. pedagogów szkolnych, przedstawicieli szkół, asystentów rodziny oraz kuratorów),</p> <p>-prowadzenie kwalifikacji kandydatów na rodziny zastępcze i do prowadzenia rodzinnego domu dziecka,</p> <p>- realizowanie projektów służących wpieraniu pieczy zastępczej na terenie powiatu prudnickiego,</p>	<p>-brak rodzin pomocowych,</p> <p>-brak wolontariuszy działających na rzecz rodzin i dzieci,</p> <p>-niewystarczający przepływ informacji dotyczących podejmowanych działań, możliwości współpracy między instytucjami/podmiotami systemu,</p> <p>-trudności we współpracy z sądami, szkołami oraz ośrodkami pomocy społecznej,</p> <p>-przedłużające się procedury sądowe związane z sytuacją małoletnich przekładające się m.in. na długość pobytu w pieczy, uregulowanie sytuacji prawnej dziecka, skierowanie do przysposobienia,</p> <p>-przedłużające się procedury adopcyjne związane wydłużające długość pobytu małoletnich w pieczy zastępczej,</p> <p>-mała liczba dzieci wracających pod opiekę rodziców biologicznych,</p> <p>-długi czas oczekiwania usamodzielniających się wychowanków na przydział lokali socjalnych/mieszkalnych z zasobów gminy, zły stan techniczny przyznawanych mieszkań, ich niekorzystne usytuowanie, często w obszarach z których pochodzą,</p> <p>-duże nakład finansowy potrzebny na remont/przystosowanie otrzymanego lokalu, przewyższające możliwości pełnoletnich wychowanków, mimo</p>
--	--

<p>- prowadzenie grupy wsparcia dla opiekunów zastępczych</p> <p>-organizowanie szkoleń podnoszących kompetencje opiekuńczo-wychowawcze,</p> <p>- prowadzenie działań skierowanych na aktywizację oraz integrację rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych z terenu powiatu prudnickiego.</p>	<p>pomocy finansowej w ramach usamodzielnia,</p> <p>-utrudniony dostęp do specjalistycznej pomocy medycznej (m.in. psychiatry dzieci i młodzieży, neurologów dziecięcy itp.) oraz pogłębionej diagnostyki,</p> <p>-wzrastająca liczba wychowanków z problemami wychowawczymi, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, młodzieży kierowanej do MOS i MOW,</p> <p>-niewystarczająca oferta podmiotów wspierających rodziny i oferujących profesjonalną pomoc,</p> <p>-brak lokalnych propagatorów pieczy zastępczej,</p> <p>-ograniczone środki finansowe na specjalistyczne wsparcie funkcjonowania powiatowego systemu pieczy zastępczej,</p> <p>-brak superwizji dla kadry pomocy społecznej zatrudnionej w PCPR,</p> <p>-długi okres oczekiwania na odbycie szkolenia dla rodzin zastępczych,</p>
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<p>-opublikowany materiał promujący pieczę zastępczą przez Ministerstwo Rodziny i Polityki społecznej w ramach akcji www.juzjestem.info i wdrożenie kampanii ogólnopolskiej,</p> <p>-możliwość pozyskania kandydatów na rodziny zastępcze,</p>	<p>-występujące zagrożenia dla funkcjonowania rodzin (uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo, choroby, niepełnosprawność, niskie kompetencje opiekuńczo-wychowawcze rodzin, niechęć do korzystania z oferowanego wsparcia, eurosieroctwo-migracje zarobkowe), osłabienie wartości rodzinnych,</p>

<p>-podejmowanie inicjatyw na rzecz promocji rodzicielstwa zastępczego, poszerzania świadomości społecznej,</p> <p>-praca z rodzinami biologicznymi w celu umożliwienia dzieciom powrotu do rodzin naturalnych (możliwość objęcia opieką asystentów, dostęp do specjalistycznego wsparcia),</p> <p>-pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań w zakresie pieczy zastępczej,</p> <p>-zatrudnienie specjalistów do pracy w zakresie wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, usamodzielniających się wychowanków,</p> <p>-nawiązywanie współprac z innymi podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodzin,</p> <p>-nawiązanie kontaktu z lokalnymi mediami w celu propagowania idei rodzicielstwa zastępczego,</p> <p>-organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, kadry pomocy społecznej, podnoszenie kwalifikacji,</p> <p>-rozwój wolontariatu na rzecz dzieci i rodzin,</p> <p>-możliwość korzystania z doświadczenia zatrudnionych asystentów rodziny, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, innych specjalistów wspierających rodziny, wymiana dobrych praktyk.</p>	<p>-występowanie zjawiska wyuczzonej bezradności u osób długofalowo korzystających ze wsparcia systemu pomocy społecznej,</p> <p>-niewystarczające środki finansowe na rozwój pieczy zastępczej, realizację zadań w obszarze pomocy społecznej, edukacji, rynku pracy, ochrony zdrowia,</p> <p>-niewystarczająca świadomość społeczna w temacie pieczy zastępczej, funkcjonujące w społeczeństwie stereotypy dotyczące pieczy,</p> <p>-niewystarczające i/lub niejasne uregulowania prawne,</p> <p>-powrót wychowanków opuszczających pieczę zastępczą do dysfunkcyjnego środowiska rodzinnego, brak odpowiednich wzorców i wsparcia ze strony rodziny naturalnej oraz środowiska,</p> <p>-niewystarczające wsparcie dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą, którzy mają trudności z przystosowaniem się do samodzielnego życia i/lub są osobami z niepełnosprawnościami,</p> <p>-trudna sytuacja na rynku pracy, brak miejsc pracy,</p> <p>-zagrożenie wypaleniem zawodowym wśród rodzin zastępczych, kadry pomocy społecznej,</p> <p>-trudności w znalezieniu miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej dla wieloosobowych rodzeństw,</p>
---	---

	<ul style="list-style-type: none">-mnogość problemów opiekuńczo-wychowawczych i zdrowotnych występujących u dzieci i odległe terminy do specjalistów w celu diagnozowania,-wzrost liczby dzieci i młodzieży z trudnościami w zakresie emocjonalno-społecznym, zagrożenie uzależnieniami, w tym od tzw. nowych technologii,-zagrożenie demoralizacją wśród dzieci i młodzieży,-niewystarczająca liczba specjalistycznych placówek dla dzieci i młodzieży, dopasowanych do ich trudności i potrzeb (zdrowotnych, rozwojowych),-trudności w kierowaniu dzieci starszych do rodzinnej pieczy zastępczej z uwagi na brak miejsc i/lub brak gotowości opiekunów zastępczych do podjęcia się opieki nad starszymi podopiecznymi,-niejednolite standardy pracy w gminach/ powiatach/województwie w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz niewystarczające zsynchronizowanie podejmowanych działań,-zbyt mała liczba lub brak asystentów rodziny zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej na terenie Powiatu Prudnickiego.
--	---

8. Cele i zadania programu

Celem głównym Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026 jest zapewnienie miejsc w pieczy zastępczej dzieciom, które z różnych powodów nie mogą wychowywać się w rodzinie naturalnej i podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych osób sprawujących pieczę zastępczą.

Cel ten planujemy osiągnąć poprzez działania ukierunkowane na promocję rodzicielstwa zastępczego, wspieranie rodzin zastępczych w zakresie podnoszenia kompetencji wychowawczych opiekunów zastępczych i kadry pracującej na rzecz pieczy zastępczej. Dodatkowo planujemy objąć specjalistycznym wsparciem wychowanków pieczy zastępczej oraz wzmacniać współpracę i integrację pracujących na rzecz rodzin i pieczy zastępczej. W przypadku pieczy instytucjonalnej celem jest podniesienie standardów opieki w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Realizacja programu będzie się odbywała zgodnie ze „Strategią rozwoju usług społecznych, polityki publicznej do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)

Cel główny:

Zapewnienie miejsc w pieczy zastępczej dzieciom, które z różnych powodów nie mogą wychowywać się w rodzinie naturalnej i podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych osób sprawujących pieczę zastępczą.

Cele szczegółowe:

Cel I: Promowanie i rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej i podnoszenie standardów instytucjonalnej pieczy zastępczej w kontekście polepszenia jakości opieki i wychowania z uwzględnieniem standardów ochrony małoletnich

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Partnerzy
1.	Promowanie rodzinnej pieczy zastępczej i poprawa postrzegania i świadomości społecznej o pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> - promowanie idei rodzicielstwa zastępczego i budowanie pozytywnego wizerunku rodzinnej pieczy zastępczej, - zamieszczenie informacji promujących rodzicielstwo zastępcze w lokalnych mediach i Internecie, - wystąpienia publiczne i spotkania w celu promocji rodzicielstwa zastępczego, - organizowanie akcji promocyjnych we współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi, - organizowanie obchodów Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, festynów rodzinnych, wyjazdów aktywizujących i integracyjnych rodzin zastępczych 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalne media, - OPS-y, - parafie, - PCPR - organizacje pozarządowe
2.	Zapewnienie adekwatnej do potrzeb ilości miejsc w rodzinnych formach pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> - pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze oraz do prowadzenia rodzinnych domów dziecka, - prowadzenie kwalifikacji i kierowanie na szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze i prowadzących rodzinne domy dziecka, 	<ul style="list-style-type: none"> - PCPR, - ROPS, Katolicki Ośrodek Adopcyjny,

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026

		<ul style="list-style-type: none"> - optymalizacja warunków do tworzenia i prowadzenia rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka, - utworzenie w miarę potrzeb nowych form rodzinnej pieczy zastępczej tj. rodzinne pogotowie opiekuńcze, rodziny zastępcze specjalistyczne 	-organizacje pozarządowe
3.	Podnoszenie jakości świadczonych usług w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w Prudniku i Mochowie oraz utrzymywanie wysokich standardów funkcjonowania placówek	<ul style="list-style-type: none"> - dostosowanie planów pracy do potrzeb przyjmowanych dzieci w celu zapewnienia im wszechstronnego rozwoju, - zapewnienie miejsc interwencyjnego umieszczenia dzieci 	Powiat Prudnicki, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Mochowie, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Prudniku
4.	Wprowadzenie standardów ochrony małoletnich	-opracowanie standardów ochrony małoletnich dla PCPR oraz aktualizacja ich zgodnie obowiązującymi przepisami	PCPR, Powiat Prudnicki

Cel II: Wspieranie rodzin pracujących w systemie rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Prudnickim.

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Partnerzy
1.	<p>Udzielanie wszechstronnej pomocy rodzinom zastępczym w celu zapewnienia najlepszych warunków opieki i wychowania dla dzieci i młodzieży w rodzinnych formach pieczy zastępczej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie grup wsparcia z uwzględnieniem problemów rodzin zastępczych, - organizowanie szkoleń i spotkań ze specjalistami, - organizowanie specjalistycznych konsultacji, wsparcia psychologicznego, doradztwa w sprawach socjalno-bytowych, opiekuńczo-wychowawczych, podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, społecznych i interpersonalnych opiekunów zastępczych, - organizowanie wolontariatu do pomocy w rodzinach zastępczych, - informowanie o możliwości pozyskania świadczeń finansowych i rzeczowych oraz udzielanie tych świadczeń 	<p>PCPR, POIK, organizacje pozarządowe, ROPS</p>
2.	<p>Integracja rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Prudnickiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie spotkań i wydarzeń kulturalnych, - prowadzenie wypożyczalni gier planszowych dla rodzin zastępczych, 	<p>PCPR, ROPS, organizacje pozarządowe</p>

		-prowadzenie i doposażanie miejsca spędzania wolnego czasu i miejsca spotkań z rodzicami biologicznymi na świeżym powietrzu przy PCPR.	
--	--	--	--

Cel III: Wspieranie wychowanków pieczy zastępczej

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Partnerzy
1.	Wsparcie wychowanków pieczy zastępczej w funkcjonowaniu w życiu społecznym	<ul style="list-style-type: none"> - inicjowanie i realizacja programów na rzecz wsparcia dla wychowanków pieczy zastępczej tj.: psychologicznego, fizjoterapeutycznego, korekcyjno-kompensacyjnego i terapeutycznego, - organizowanie poradnictwa specjalistycznego, - zorganizowanie i prowadzenie wypożyczalni gier planszowych, - proponowanie różnych form aktywnego wypoczynku, wspieranie wypoczynku poza miejscem zamieszkania, - umożliwienie udziału w zajęciach sportowo-rekreacyjnych, - udzielanie świadczeń obowiązkowych i fakultatywnych, 	<ul style="list-style-type: none"> - PCPR, POIK, PPP, organizacje pozarządowe, wolontariusze, dyrekcja placówki opiekuńczo-wychowawczej.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026

2.	Wsparcie wychowanków w procesie edukacji	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie korepetycji przedmiotowych zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami, - informowanie o zajęciach, kursach, szkoleniach podnoszących umiejętności edukacyjne oraz zawodowe i zachęcanie do udziału w nich - wspieranie rozwoju zainteresowań 	<ul style="list-style-type: none"> - PCPR, placówki edukacyjne, wolontariusze, organizacje pozarządowe
3.	Inicjowanie działań zmierzających do minimalizowania okresu pobytu dziecka w pieczy zastępczej, a gdy to niemożliwe, do przysposobienia dziecka lub stabilizacji w pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> - pomoc w uregulowaniu sytuacji prawnej dziecka, - opracowywanie indywidualnych programów pracy z dzieckiem i uaktualnianie ich, - monitoring sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej, - współpraca z kuratorami, pracownikami socjalnym, asystentami rodziny działającymi na rzecz rodziny biologicznej dziecka przebywającego w placówce lub rodzinie zastępczej na rzecz jego powrotu do rodziny, -prowadzenie pracy socjalnej z dziećmi, -organizowanie spotkań z rodzinami biologicznymi i osobami bliskimi oraz zapewnienie warunków do ich odbywania się, 	<ul style="list-style-type: none"> - PCPR, POIK, - OPS-y, - ośrodki adopcyjne, - Sądy, - kuratorzy sądowi, - placówki oświatowe, -organizacje pozarządowe

		<ul style="list-style-type: none"> - współpraca z sądami, ośrodkami adopcyjnymi i opiekunami zastępczymi w procesie przysposabiania dzieci, - wspieranie rodzin zastępczych w podejmowaniu działań na rzecz powrotu dzieci do rodzin naturalnych i współpracy z instytucjami działającymi w tym zakresie 	
4.	Przygotowanie wychowanków do procesu usamodzielnienia.	<ul style="list-style-type: none"> -wsparcie finansowe i rzeczowe osób usamodzielniających się, -inicjowanie programów na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej młodzieży opuszczającej rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze, - tworzenie programów usamodzielnienia wychowanków rodzin zastępczych i placówek, czuwanie nad ich realizacją, korygowanie ich i dostosowywanie do potrzeb, - zabezpieczenie środków finansowych/rzeczowych na kontynuację nauki i zagospodarowanie oraz jednorazową pomoc pieniężną na usamodzielnienie się, 	PCPR, ROPS, FRDL, placówki opiekuńczo-wychowawcze

		-organizowanie szkoleń/warsztatów rozwiązywania praktycznych problemów występujących w dorosłym życiu	
5.	Prowadzenie mieszkań chronionych - treningowych w celu udzielenia pomocy mieszkaniowej wychowankom, którzy po opuszczeniu pieczy rodzinnej lub instytucjonalnej nie mają zaspokojonych potrzeb mieszkaniowych.	-współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz osobami prywatnymi mająca na celu wsparcie usamodzielnianych wychowanków w zakresie zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych, -wspieranie starań wychowanków o pozyskanie mieszkania z zasobów komunalnych.	PCPR, ROPS, OPS-y, Powiat Prudnicki, gminy

Cel IV: Współpraca i integracja instytucji i kadry pracującej na rzecz rodzin i pieczy zastępczej.

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Partnerzy
1.	Współpraca z sędziami Wydziału Rodzinnego i Nieletnich, kuratorami sądowymi i zespołem ds. profilaktyki społecznej nieletnich i patologii Komendy Powiatowej Policji	- wnioskowanie o uregulowanie sytuacji prawnej dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, - monitorowanie realizacji postanowień sądu, - zapraszanie kuratorów sądowych na posiedzenia zespołów oceniających sytuację dzieci	PCPR, sędziowie, kuratorzy sądowi, Komenda Powiatowa Policji

		umieszczonych w pieczy zastępczej w sprawach dzieci objętych nadzorem kuratora	
3.	Współpraca z placówkami edukacyjnymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> - zapraszanie wychowawców szkolnych i pedagogów na posiedzenia zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, -wnioskowanie o opinie nt. funkcjonowania dziecka, -kontakty dotyczące bieżącej sytuacji dzieci 	PCPR, placówki oświatowe
4.	Wspieranie i pomoc w podnoszeniu kompetencji zawodowych pracowników pracujących w zakresie wspierania rodziny, a szczególnie z rodzinami zastępczymi	<ul style="list-style-type: none"> - organizacja szkoleń, - informowanie o szkoleniach, - organizowanie konferencji, - umożliwienie udziału w konferencjach i spotkaniach z praktykami i pracownikami naukowymi zajmującymi się problematyką wspierania rodziny 	PCPR, POIK, PPP, ROPS, organizacje pozarządowe, Uniwersytet Opolski
5.	Współpraca z pracownikami ośrodków adopcyjnych	<ul style="list-style-type: none"> - monitorowanie procesu adopcji małoletnich dzieci będących w pieczy zastępczej, - zapraszanie na posiedzenia zespołów oceniających sytuację dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej 	PCPR, ośrodki adopcyjne

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026

6.	Promowanie i rozwijanie wolontariatu na rzecz pieczy zastępczej	- pozyskiwanie osób z umiejętnościami i kwalifikacjami przydatnymi do pracy z rodzinami zastępczymi	PCPR, organizacje pozarządowe
7.	Współpraca ze stowarzyszeniami, lokalną społecznością w zakresie realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w celu wzmocnienia interdyscyplinarnej pomocy dziecku i rodzinie oraz wymiany dobrych praktyk	- inicjowanie i realizacja programów wspierających rodziny i rodziny zastępcze, - integracja podczas organizowanych wydarzeń na rzecz rodziny i pieczy zastępczej	PCPR, OPS-y, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe.

9. Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2024-2026

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w art. 56 zobowiązuje do planowania oraz określania limitu rodzin zawodowych na dany rok kalendarzowy, funkcjonujących w powiecie.

Tabela nr 14. Limitu rodzin zawodowych na lata 2024 – 2026 w Powiecie Prudnickim.

Limit rodzin zastępczych zawodowych w powiecie prudnickim na lata 2024 – 2026		
Limit rodzin zastępczych zawodowych na 2024 r.	Limit rodzin zastępczych zawodowych na 2025 r.	Limit rodzin zastępczych zawodowych na 2026 r.
1	1	1

Źródło: opracowanie własne PCPR

10. Źródła finansowania programu

Środki finansowe na działania zaplanowane w Powiatowym programie rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024-2026 pochodzić będą z:

- budżetu Powiatu Prudnickiego i powiatów właściwych ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w pieczy zastępczej,
- budżetów gmin z terenu Powiatu Prudnickiego (w tym z budżetów jednostek organizacyjnych gmin),
- wydatków na pokrycie kosztów objęcia rodziny zastępczej opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych,
- budżetu państwa na finansowanie realizacji zadań zleconych,
- programów rządowych z zakresu wspierania rodziny,
- funduszy Unii Europejskiej,
- innych środków pozyskiwanych w ramach konkursów dotacyjnych,
- budżetu organizacji pozarządowych,
- innych źródeł.

11. Partnerzy w realizacji Programu

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Prudniku zrealizuje Program we współpracy z instytucjami i organizacjami których statutowym celem jest wspieranie rodziny oraz pieczy zastępczej:

- 1) Ośrodki Pomocy Społecznej Powiatu Prudnickiego;
- 2) Sąd Rejonowy w Prudniku, Wydział Rodzinny i Nieletnich;
- 3) Ośrodki Adopcyjne w Opolu;
- 4) Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej;
- 5) Powiatowy Urząd Pracy;
- 6) Placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- 7) Placówki oświatowe;
- 8) Wydział Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego;
- 9) Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu;
- 10) Policja;
- 11) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Powiatowych i Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie „CENTRUM”;
- 12) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Prudniku;
- 13) Służba zdrowia (szpitale, NZOZ, ZOZ);
- 14) Kościoły i związki wyznaniowe;
- 15) Lokalne samorządy;
- 16) Organizacje pozarządowe;
- 17) Środki masowego przekazu.

Współpraca z w/w podmiotami ma na celu podniesienie jakości pracy na rzecz dziecka i rodziny. Charakteryzuje się dynamiką działań oraz ukierunkowana jest na rozwiązywanie bieżących problemów i potrzeb ze szczególnym uwzględnieniem działań mających na celu jak najdłuższe utrzymanie dziecka w rodzinie biologicznej, a w przypadku umieszczenia go w pieczy zastępczej jak najszybszy jego powrót do rodziny. Potrzebna jest dalsza współpraca mająca na celu wypracowanie standardów mających wpływ na dalszą skuteczną pomoc dzieciom i ich rodzinom. Działania te wymagają wspólnych rozwiązań m.in. sądu, OPS i PCPR w dążeniu do jednolitego postrzegania rodziny i jej problemów, a nie rozwiązywania

jedynie kryzysu zgodnie z kompetencjami poszczególnych służb bez integracji działań.

12. Ewaluacja i monitoring programu

Instytucją koordynującą realizację Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Prudniku. Monitorowanie Programu odbędzie się w formie analizy informacji z realizacji celów i zadań zawartych w Programie. Analiza informacji odbędzie się w formie rocznego sprawozdania z realizacji Programu przedkładanego Zarządowi Powiatu i Radzie Powiatu w Prudniku.

13. Podsumowanie

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Prudnickim na lata 2024-2026 stanowi odzwierciedlenie zadań Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Jak założono w programie, głównym celem jest zapewnienie miejsc i stworzenie warunków rozwoju w pieczy zastępczej dzieciom, które z różnych powodów nie mogą przebywać w rodzinie pochodzenia. Niniejszy Program zakłada, że na terenie Powiatu Prudnickiego stworzone będą warunki dla poprawy życia dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, a prowadzący wszelkie formy pieczy zastępczej i pracujący na rzecz rodziny będą mieli wsparcie i pomoc w realizacji zadań. Wszelkie działania o charakterze profilaktycznym, pomocowym zmierzać będą do wspierania rodzin w samodzielnym rozwiązaniu problemów i uzupełnieniu działań opiekuńczo-wychowawczych dla tych rodzin, które nie są w stanie samodzielnie pokonać trudnych sytuacji życiowych. Ważnym elementem działania w 2024 – 2026 roku będzie podnoszenie jakości świadczonej opieki w utworzonych zgodnie z obowiązującymi standardami placówkach opiekuńczo-wychowawczych w Prudniku i Mochowie.